

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te HEULE

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	19513
Instelling	Vrije Basisschool
Directeur	JOOST VANNESTE
Adres	Watermolenwal 2 - 8501 HEULE
Telefoon	056-35.58.87
Fax	056-35.25.69
E-mail	vbs.watermolen@telenet.be
Website	www.heule-watermolen.be
Bestuur van de instelling	Kath. Basisond. Heule
Adres	Mellestraat 1 - 8501 HEULE
Scholengemeenschap	Heule - Kuurne
Adres	Sint-Katrienplein 10_B - 8520 KUURNE
CLB	Vrij CLB Groeninge
Adres	Kasteelstraat 27 - 8500 KORTRIJK
Dagen van het doorlichtingsbezoek	16 - 19 september 2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	19-09-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	01-10-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan Devos
Teamleden	Vera Pollier
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil, nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming.....	14
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	18
4.2 Leerbegeleiding	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Vrije basisschool De Watermolen is een relatief grote school gelegen aan de rand van Kortrijk. Gezien de infrastructurele beperkingen voerde de school een maximumcapaciteit in. De kleine refter en de ideeën die leven rond het gebruik van lokalen met een specifieke functie (ateliers voor muzische vorming, snoezelruimte, ...) doen het schoolteam verlangend uitkijken naar uitbreiding. De schoolpopulatie bestaat uit een sociale mix die representatief is voor de schoolomgeving. De school wil een 'school met een hart' zijn door een brede zorgwerking op maat van alle kinderen aan te bieden. Zij investeerde aanzienlijk in het aanbieden en benutten van nieuwe media: ICT-klas, digiborden, ipads, ... De ICT-coördinator heeft hierbij een stimulerende rol.

De school beschikt over een veelheid aan outputgegevens onder de vorm van observaties, eigen en methodegebonden toetsen, gestandaardiseerde testen, gegevens betreffende de schoolloopbaan, data van vervolgscholen, ... Het team en ook de ouders kunnen zich geregeld uitspreken over (onderdelen van) de schoolwerking. Het is nog geen gewoonte om ook de kinderen hier op een systematische wijze bij te betrekken. Het gebruik van deze data kan nog meer renderen.

De kleuterafdeling slaagt erin om de kleuters een rijke, ontwikkelingsstimulerende omgeving aan te bieden waarbij vertrokken wordt van het welzijn en de betrokkenheid van de kinderen. Zowel de kleuters als de parallelcollega's worden betrokken bij het plannen van de activiteiten. De brede en geïntegreerde aanpak via de terugkerende activiteiten en routines, de goed uitgewerkte belangstellingscentra en het doordachte hoekenwerk staan hier garant voor. De interacties tussen kleuters en leerkracht verlopen empatisch en stimuleren tot verwoorden, experimenteren en handelen. De kinderen kunnen opgaan in de speelwerkplekken die aangepast zijn aan het belangstellingscentrum en het ontwikkelingsniveau van de kleuters. De gevarieerde en geïntegreerde situaties helpen de kinderen om op een natuurlijke wijze taal te beschouwen en te gebruiken. Onder meer dankzij de impulsen van de bijzondere leermeester lichamelijke opvoeding wordt volop gewerkt aan schrijfmotoriek en beweging. Er is ruimte zodat kleuters op gemotiveerde wijze kunnen exploreren, experimenteren en vormgeven via diverse muzische talen. De evaluatie van dit leergebied, bijvoorbeeld via gesprekken met de kinderen of via observaties die ook de sterktes verrekenen, is nog een aandachtspunt. De verantwoordingsgerichte benadering van de planningsdocumenten zorgt voor een opsomming van doelen die weinig betekenis hebben noch voor de planning van de activiteiten, noch voor de bewaking van het aanbod.

De lagere afdeling toont aan dat zij eigentijds onderwijs aanbiedt. Hoeken- en contractwerk, diversiteit aan activerende werk- en groeperingsvormen, leergebied- en leeftijdsdoorbrekend werken, binnenklasdifferentiatie in samenwerking met zorgleerkrachten en parallelleerkrachten, ... zijn structureel ingebouwd in de klas- en schoolwerking. Het leergebied Nederlands krijgt een voldoende brede invulling: taalgebruik en taalbeschouwing, mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid, diversiteit aan teksttypes, taal als middel tot zelfexpressie, ... komen alle aan bod. De verticale samenhang overheen de leeftijdsgroepen is gegarandeerd en er zijn kansen tot actief en creatief taalgebruik. Opvallend is de aandacht voor het leesonderwijs (diverse werkvormen) en de schrijfmotoriek. Er is zichtbaar gewerkt aan het verlagen van de drempel tussen kleuter- en lager onderwijs doordat heel wat werk- en organisatievormen uit het kleuteronderwijs doorlopen in het eerste leerjaar. Het leergebied muzische vorming verdient meer expliciete aandacht. Hoewel er vele, goede voorbeelden van 'muzisch' werken voorkomen, ontbreken schoolafspraken die waarborgen dat de visie en de brede uitwerking door alle teamleden in voldoende mate in het oog worden gehouden. Er zijn dan ook grote interindividuele verschillen merkbaar in de mate waarin het leerplan of de eindtermen een betekenisvol referentiekader vormen voor de praktijk, in de hoeveelheid tijd die besteed wordt aan dit leergebied, in de mate waarin aandacht is voor de planning en de evaluatie van de muzische activiteiten, in de mate waarin rekening gehouden wordt met een hedendaagse visie rond het muzisch proces, ... De toegenomen aandacht voor talenten zou de muzische ontwikkeling ook een meer substantiële plek kunnen geven in het zorgverhaal. De leerkrachten betrekken de leerlingen bij de evaluatie en in de rapportering is duidelijk gemaakt wat precies geëvalueerd werd via beschrijving en/of opgegeven criteria.

Zowel individuele teamleden als het team als geheel krijgen ruim kansen om zich te professionaliseren. Dit gebeurt via individuele en teamgerichte nascholingen maar ook door het rijke paralleloverleg, de personeelsvergadering, het pedagogisch team, de werkgroepen, het functioneringsgesprek, ... Het team staat ook open voor vernieuwingen en collega's kunnen onbevange elkaars klaswerking aanschouwen. Er is voldoende mogelijkheid om dingen uit te proberen en collega's mee te nemen in de vernieuwingen. De zorgwerking verloopt gestructureerd. Er zijn afspraken rond de verschillende vormen van zorgoverleg en over de te gebruiken instrumenten en te volgen procedures. De preventieve benadering en de eerstelijnszorg binnen de zorgwerking zijn goed uitgewerkt. Ouders worden op diverse wijzen betrokken en geïnformeerd. De zorgcoördinator en de zorgleerkrachten investeren in de zorg die ook de kinderen ten goede komt. Een meer transparante, doelgerichte en systematische aanpak van de zorgwerking op school-, klas- en kindniveau kan worden voorzien. De doelgerichtheid en de mate waarin de geleverde inspanningen doeltreffend waren, kunnen nog grondiger overdacht worden.

Inspraak van de teamleden bij de besluitvorming en de schoolwerking is duidelijk aanwezig. De open, stimulerende houding van de directeur maakt het mogelijk dat teamleden nieuwe initiatieven ontwikkelen en elkaar enthousiasmeren. Door de leerkrachten ook te betrekken bij het beleid voelen ze zich niet enkel verantwoordelijk voor de eigen werking maar ook voor de school als geheel. De directeur heeft oog voor het welzijn van alle schoolparticipanten en beschikt over voldoende strategische en agogische vaardigheden om de school als geheel in beweging te krijgen. Het dient echter aan te bevelen de schoolprioriteiten en concrete vernieuwingsacties op een meer systematische wijze te selecteren, te plannen, uit te voeren en te evalueren. Het onderzoeken van de eigen kwaliteit (onder meer via output) is nog een groeipunt.

Dit gedreven, dynamisch en gemotiveerd team beschikt over voldoende interne deskundigheid en daadkracht om de eigen sterktes verder te ontplooien en de aangegeven werkpunten gericht en effectief aan te pakken, ondersteund en gecoached door het schoolbeleid. Het inspectieteam beslist dan ook om het leergebied muzische vorming voor de lagere afdeling te delibereren. Ze vertrouwt erop dat de school kinderen en leerkrachten blijvend een veilig en rijk milieu zal aanbieden zodat ze zich volop kunnen ontwikkelen volgens eigen mogelijkheden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. De planning is degelijk uitgewerkt met betrokkenheid van parallelcollega's en kleuters. Er is een geïntegreerde benadering waarbij alle domeinen van het leergebied Nederlands aan bod komen. De klasaankleding en –inrichting worden opgebouwd in functie van het belangstellingscentrum en het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Het materialenaanbod is rijk. De klasaanpak is conform de visie achter het leerplan. Er is opvallend veel aandacht voor schrijfmotoriek en beweging. Het preventieve zorgniveau en de eerstelijnszorg van de leerkrachten staan centraal in de zorgwerking.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. De planning is degelijk uitgewerkt met betrokkenheid van parallelcollega's en kleuters. Er is een geïntegreerde benadering waarbij alle domeinen van het leergebied muzische vorming aan bod komen. Het materialenaanbod is rijk. De kleuters kunnen via diverse muzische talen exploreren, experimenteren en vormgeven. De activiteiten verlopen conform de visie achter het leerplan.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kleuterafdeling gebruikt een aantal onderwijsleerpakketten om het eigen aanbod vorm te geven. Om de betrokkenheid en motivatie te verhogen worden ook de bijhorende poppen functioneel ingezet.

Een samenhangend ontwikkelingsplan voor goed kleuteronderwijs aangereikt door de koepel vormt een belangrijk richtinggevend kader. De leerplannen worden vooral geconsulteerd voor het opgeven van leerplandoelen. Verder geven ook de ideeën van de leerkrachten én van de kinderen mee vorm aan de aangeboden inhouden en activiteiten.

Een jaarplan met vaste thema's (kalendergeboden en andere) maar waarbij ook vrije ruimtes zijn voorzien om in te pikken op wat leeft bij de kleuters vormt de basis van de werking. Een aantal thema's wordt klasdoorbrekend aangepakt. De planningsdocumenten zijn kwaliteitsvol uitgewerkt. Wat de doelstellingen betreft, worden ontwikkelingsaspecten en andere doelstellingen vermeld. Er is hierbij een verschuiving merkbaar van ontwikkelingsdoelen naar leerplandoelen. De leerkrachten geven aan welke doelen passen bij de voorziene activiteiten. Zij bevatten echter weinig meerwaarde noch naar de planning noch naar de bewaking van het aanbod. Dit werk wordt dan ook eerder als een verantwoordingsgericht corvee gevoeld.

In sommige groepen zijn ook de te observeren doelen (vanuit de maandelijkse observatielijst) meebepalend voor de inhoud van de belangstellingscentra. De leerkrachten beschikken over terugkerende activiteitenfiches en hoekenfiches die vaak leerplandoelen en concrete doelen omvatten. Er zijn zelfs fiches die wijzigen in de loop van het jaar zodat rekening gehouden is met de ontwikkeling

van de kinderen.

Het paralleloverleg heeft een belangrijke functie bij de planning én de evaluatie van de werking en de belangstellingscentra.

Een brainstorm met de kleuters bij de opstart van elke belangstellingscentrum activeert de voorkennis van de kleuters maar geeft ook aan wat de kleuters willen weten of doen. Het resultaat is gevisualiseerd en kan 'gelezen' worden door de kinderen.

Zowel het taal- als het muzisch aanbod zijn voldoende evenwichtig en volledig uitgewerkt. Spreken en spreekdurf krijgen veel aandacht in de dagelijks terugkerende activiteiten en de hoeken. Verhalen, foto's, prenten, waarnemingen, geïnteresseerde vragen, ... geven alle aanleiding tot verwoorden. Gespreksvaardigheden worden geleidelijk aan ontwikkeld zoals beurt afwachten, gepast inpikken op elkaar, ... Ze vertellen verhalen en verwoorden hun waarnemingen. Pedagogische gezelschapsspelen, telefoneren, ... geven extra taalkansen om zich te uiten. Het luisteren is hier nauw mee verbonden. Kinderen beluisteren instructies, verhalen, opdrachten, ... die ze zelf moeten herhalen. Verhalen, liedjes, software, spelvormen, ... worden beluisterd. Het geblinddoekt beluisteren van klasgenoten is een voorbeeld van gericht luisteren. De schriftelijke taalvaardigheid wordt op een veelzijdige wijze geprikkeld. In de klas zijn verschillende representaties van de werkelijkheid zichtbaar (foto's, tekeningen, pictogrammen, ...). Kleuters lezen en manipuleren de kalenders, het takenbord, ... Ze lezen en gebruiken stappenplannen voor het toiletbezoek, het aandoen van de jassen, het maken van een taart of om een door foto's aangegeven weg te zoeken. In elke klas zijn er boekjes aanwezig en vertelmama's nemen de kleuters mee naar de vertelklas om een prentenboek te vertellen. De kleuterafdeling investeert van bij de jongste kinderen in de schrijfmotoriek. In samenwerking met de bijzondere leermeester lichamelijke opvoeding wordt een bewegingsmethode rond schrijfmotoriek gevolgd. Fijne (parels rijgen, propjes maken, ...) en grove motoriek (slingers, hoepels, ...) worden ook door de klastitularis niet vergeten. De lees- en schrijfrichting zijn aangegeven en de kleuters kunnen vrij of gericht werken in de schrijfhoek: knippen en kleven van letters, logisch rangschikken van prenten tot een verhaallijn, begrenzingsoefeningen maken, ... Auditieve en visuele vaardigheden worden aangescherpt in functie van ontluikende geletterdheid. Didactische vervroeging wordt hierbij vermeden en een speelse aanpak vooropgesteld. Er is veel aandacht voor woordenschat, onder meer in de belangstellingscentra door middel van prenten benoemen, kimpelen, ...

Op geïntegreerde wijze komen alle muzische talen aan bod. Deze kunnen leergebiedoverschrijdend gelinkt zijn aan het thema maar één muzische activiteit kan ook verschillende muzische domeinen combineren. De leerkrachten leggen vooral het accent op enerzijds durf en plezier bij het vormgeven anderzijds ook op een brede aanpak die alle domeinen aan bod laat komen. Zo kan een muzikaal pak aanleiding geven tot vele expressievormen. Er zijn voldoende vrije activiteiten waarbij kinderen kunnen experimenteren en dus persoonlijk en creatief kunnen vormgeven. Beeldend werk bestaat uit inkleuren, versieren, naschilderen maar ook vingerstempelen, tamponeren vrij boetsen met klei, ... Ook driedimensionele werkstukken komen aan bod; verjaardagstoel maken, een heksenhoed knutselen, kunstwerken maken met kosteloos materiaal, ... Liederen worden aangeleerd en gebruikt als ritueel of gekoppeld aan het BC.

Muziekinstrumenten worden gebruikt en er wordt gespeeld met muzikale tegenstellingen. Talige en dramatische werkvormen komen veelvuldig voor onder meer via versjes en poppenspel. Beweging gebeurt vaak in de zaal. Het accent ligt

niet enkel op motoriek maar ook op expressie. Mengvormen komen veelvuldig voor: bewegen op muziek, een lied uitbeelden, een muziekinstrument maken, ...

Kenmerkend voor de kleuterafdeling is de geïntegreerde werking die zorgt voor horizontale samenhang. Leergebieden en –domeinen worden op elkaar betrokken.

Er is een doorgaande lijn merkbaar rond kalendergebruik en andere visuele representaties van de werkelijkheid (takenbord, aanduiding hoeken, ...).

Afspraken rond selectie en vastzetten van woorden doorheen de kleuterafdeling kan het huidige woordenschatbeleid nog verder versterken.

De kleuterklaswerking biedt garanties voor een brede, harmonische vorming door terugkerende activiteiten en routines, de diversiteit aan speelwerkplekken en de brede uitwerking van de belangstellingscentra. Op deze wijze krijgen de kleuters diverse ervaringssituaties aangeboden. Het welzijn van de kleuters vormt de basis en dat blijkt ook uit de interacties met de kleuters die invoelend en versterkend zijn.

De kleuters hebben ruime kansen tot actief leren tijdens kringmomenten (onthaal, evaluatie van de dag, ...) maar ook tijdens het vrij/zelfstandig spel.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuterklassen bieden een rijke ontwikkelingsomgeving. De hoeken en materialen zijn sfeervol, uitnodigend en dagen uit om actief te exploreren, te experimenteren en te creëren. Kinderen kunnen volop opgaan in de duidelijk afgebakende en mooi ingerichte hoeken. De mezzanines zorgen voor extra ruimte. Hiervoor is ook samengewerkt met het secundair onderwijs. De klasaankleding en de hoeken zijn aangepast aan het actuele belangstellingscentrum. De variëteit aan hoeken is groot: winkelhoek, kappershoek, knutselhoek, boekenhoek, verkleedhoek, poppenhuis of -hoek, letterhoek, ... en er is een aparte bewegingsruimte en een vertelklas. De boeken in de boekenhoek zijn aangepast in functie van het thema maar in sommige klassen kan de diversiteit aan boeken en de knusheid van deze hoek nog toenemen. Er wordt vaak gewerkt met poppen (klaspop, handpop, stokpop, vingerpap, ...) en in koffers zijn verkleed- of bewegingsmaterialen opgeborgen. Plasticine, klei, verf, muziekinstrumenten en cd's, ... maar ook micro, hoofdtelefoon en computer zijn in het klasbeeld aanwezig. Voor de taalontwikkeling beschikt het team onder meer over praatplaten, prentenboeken, doeplaten, kamishibai, letterstempels, puzzels, insteekmozaïek, legoletters, letterstempels, krijtbord, zandschrijftafel, magneetbord, ...

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Een belangrijke vorm van evaluatie vormen de observaties. De kleuterleidsters werken zowel met gerichte klasscreenings als met losse observaties. Bij de gerichte observaties kan het gaan om talige aspecten zoals uitspraak, zinsbouw, opdrachten begrijpen, actieve of passieve woordenschatkennis, pengreep en luisterhouding, ... Muzische aspecten komen minder aan bod of zijn eerder technisch van aard: scheuren, knippen, ... Het evalueren van het muzisch proces samen met de kinderen kan nog verder verrijkt worden. Sommige klasscreenings zijn eerder gericht op het ontwikkelingsplan en breder van aard, andere op geïsoleerde vaardigheden. Er zijn ook individuele evaluatiefiches in gebruik waarop verschillende ontwikkelingsdomeinen staan vermeld zoals taalontwikkeling. Soms is er overlap tussen observatie- en evaluatiedocumenten. Opvallend positief zijn de resultaten op gestandaardiseerde toetsen einde

kleuterschool. Bovendien zijn ook gunstige evoluties merkbaar die de toegevoegde waarde van de aanpak duidelijk maken.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Om een beeld te krijgen van de kleuters beschikt de leerkracht over observatielijsten maar ook over digitaal vastgelegde info uit het leerlingvolgsysteem en de verkregen info tijdens overgangsgesprekken op het einde van het schooljaar. De maandelijkse observatielijsten voor de oudsten zijn voor Nederlands breed uitgewerkt (mondeling en schriftelijk, actief en passief taalgebruik). Ook voor muzische vorming komen alle domeinen -behalve beweging- aan bod.

Het intense en warme contact tussen leerkracht en kleuters is kenmerkend voor de kleuterafdeling. Rustgevende muziek, knuffels en poppen, ... zorgen voor geborgenheid. De jonge kinderen krijgen voldoende bewegingsmomenten aangeboden en ouders worden aangemoedigd om tijdig hun kleuter naar school te brengen.

Gerichte differentiatie is vooral gekoppeld aan de aanwezigheid van een zorgjuf in de klas. Het gebeurt vaak dat de zorgleerkracht de klasactiviteit overneemt terwijl de klastitularis met een klein groepje werkt rond boeken, verhalen, vertelplaten of een gezelschapsspel. Het komt ook voor dat de kinderen testen aangeboden krijgen, er preteaching georganiseerd wordt of kleuters gericht begeleid worden tijdens het hoekenwerk. Ter voorbereiding vult de klasleerkracht een zorgfiche in die de werking vastlegt. De doelen zijn vaak te algemeen en weinig ondersteunend voor de praktijk. De zorg is in mindere mate gesystematiseerd maar de eerstelijnszorg en het snel interveniëren zijn sterke punten.

Professionalisering

Tijdens personeelsvergaderingen werden de inspanningen van drie jaar werken rond taalvaardigheid onder de loep genomen en werd het leerplan Nederlands bekeken in relatie tot het invoeren van een nieuwe methode. Vervolgens brachten een aantal klas- en zorgleerkrachten een bezoek aan een andere school om na te gaan hoe dit nieuwe pakket gebruikt wordt. Sommige kleuterleidsters geven aan meer te willen werken rond vertel tafels. Ondertussen zal het muzisch project ter ondersteuning van sociale vaardigheden van start gaan en worden de muzische activiteiten per domein geïnventariseerd. Muzische vorming kwam recentelijk minder aan bod als professionaliseringsitem voor het team of voor individuele leerkrachten. Sommige leerkrachten evalueren hun belangstellingscentrum ten aanzien van de kinderen maar ook ten aanzien van de eigen aanpak wat een voorbeeld van goede praktijk is.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling streeft in voldoende mate de eindtermen voor Nederlands na. Het aanbod is voldoende evenwichtig en volledig uitgewerkt en er zijn garanties over de doorgaande lijn. De aanpak beperkt zich niet tot een schools-technische benadering maar de leerlingen kunnen actief én creatief omgaan met taal. Activerende werk- en groeperingsvormen en een rijk aanbod aan leermiddelen ondersteunen de werking. Het leesonderwijs en de schrijfmotoriek krijgen extra-aandacht. De evaluatie verloopt doordacht en de rapporten worden met de kinderen besproken.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming

Het referentiekader bij uitstek is het onderwijsleerpakket. Er is een apart pakket voor het eerste leerjaar voorzien. Voor de hogere leerjaren is bij de keuze rekening gehouden met de aanwezigheid van creatieve taaltaken. De school geeft in haar taalvisie aan dat taalvaardigheidsonderwijs centraal staat en de aandacht ligt op betekenisvolle taken.

Actief leren De activiteiten worden grotendeels bepaald door wat het onderwijsleerpakket voorziet. De planningsdocumenten verschillen van structuur en de mate waarin de geplande activiteiten staan uitgeschreven. Ook de aard van de opgegeven doelstellingen varieert.

Alle domeinen van het leergebied komen doorgaans in voldoende mate aan bod. Bij de jongsten vallen omwille van tijdsdruk spreek- en luisteropdrachten vaak weg waardoor het intentioneel taalonderwijs te eenzijdig neigt naar geschreven taalgebruik.

Het lezen krijgt een prominente plek in het taalonderwijs. Zo organiseert de school tutorlezen in alle leeftijdsgroepen van de lagere afdeling. Verschillende vormen van lezen worden aangeboden: voorlezen, tempolezen, partnerlezen, niveaulezen naast vrije leesmomenten. De school beschikt over een ingerichte leesklas en in sommige groepen wordt met leesmama's gewerkt. Men wil het leesplezier aanmoedigen onder meer door de kinderen zelf boeken te laten kiezen, door diverse verwerkingsvormen (al dan niet opgelegd) bij boeken te voorzien, door vaak te werken met en rond verhalen, ... Boekbesprekingen voorzien van moet- en magtaken en boekvoorstellingen komen voor, net als het betrekken van boeken bij een tafeltentoonstelling. De kinderen komen in aanraking met verschillende tekstsoorten zoals informatieve teksten, strips, krantjes, brieven, ... Het aanbod blijft niet beperkt tot de eigen klasbib doordat de kinderen ook de stadsbibliotheek bezoeken.

Binnen het schrijfonderwijs gaat veel aandacht naar mooi en correct schrijven naast creatief schrijven. In opvolging van de kleuterafdeling zet ook de lagere afdeling in op een verzorgde schrijf- en penhouding. De outputresultaten hebben aanleiding gegeven tot een verhoogde aandacht voor spelling maar over de mate waarin de vorm dan wel de inhoud van de teksten centraal moet staan, lopen de meningen uiteen. Kinderen schrijven verschillende teksttypes: van woordcollages over brieven tot het maken van een powerpoint- of prezipresentatie. Sommige teksten worden geschreven volgens stappenplan, andere zijn meer speels zoals het bijhouden van tekeningen en letters in een geheim schrift.

De mondelinge taalvaardigheid wordt niet verwaarloosd. De geïntegreerde werking en de diversiteit aan werk- en groeperingsvormen, het hoekenwerk en de kringgesprekken bieden hier volop kansen toe. Interviews, telefoongesprekken, vertelrondes, schimmenspel, leerlingenraad, reporters spelen, op stoel zitten om elkaar aan te vullen, ... zijn voorbeelden van functionele of meer speelse activiteiten. Voorbeelden van activiteiten die meer intentioneel een beroep doen op luistervaardigheden zijn onder meer het luisteren naar cd- of televisiefragmenten, het genieten van verhalen, het terugkoppelen rond afspraken, het uitvoeren luisteropdrachten met hoofdtelefoons in de luisterhoek, ...

De taalbeschouwing wordt niet verengd tot taalsystematiek. Het gaat om woord- en zinsleer maar evengoed om andere vormen van reflecties op taal: woordenschat via woordspelen, beschouwen van het communicatieschema en van niet-talige boodschappen, dialectendag, ...

Er zijn verschillen in de mate waarin het onderwijsleerpakket al dan niet geïntegreerd gebruikt wordt: soms losstaand, soms nauw verweven met de methode voor wereldoriëntatie. Enkele voorbeelden van horizontale samenhang zijn: het GSM-gesprek in muzische vorming, het ei-lied, de projectweek rond taal,...

De verticale samenhang is gewaarborgd doordat een onderwijsleerpakket de opbouw verzekert. In het eerste leerjaar wordt in het rapport gewerkt met een

leeslijn en een AVI-lijn die maandelijks wordt aangevuld.

De lagere afdeling wil niet uitsluitend focussen op correct, net en creatief taalgebruik maar wil de kinderen vooral actieve taalgebruikers laten zijn. Hiertoe bieden zij heel wat actieve werk- en groeperingsvormen. In sommige groepen kan het functioneel taalgebruik nog toenemen. Toch zijn er ook goede voorbeelden zoals de leerlingenraad, het inrichten van een klasblog, de vertelronde, ...

Materieel beheer

Uitrusting

Ontwikkelingsmaterialen

Leermiddelen

In de klassen van de lagere afdeling zijn er klasbibliotheken met een grote variëteit aan boeken: fictie en non-fictie. Aan de wanden hangen methodegebonden referentieplaten, er zijn pictogrammen voor het aanduiden van de lees- en schrijfrichting en er zijn hoeken die gericht zijn op taalstimulatie: boekenhoek, luisterhoek, ... Er is voldoende materiaal ter ondersteuning van de taalontwikkeling: diverse borden, hoofdtelefoons, klikklakboekje, letterdobbelsteen, leeskaarten, ... Nieuwe media zoals digiborden (voor letterflitsen), ipads, ... worden functioneel ingezet.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Kindvolgsysteem

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Om het taalvaardigheidsniveau te evalueren maken de leerkrachten gebruik van eigen en methodegebonden evaluatievormen naast gestandaardiseerde toetsen. Meestal komen alle domeinen van het leergebied op het rapport waarbij technisch en begrijpend lezen, net als dictee en schrijven van elkaar onderscheiden worden. Enkel taalbeschouwing is niet altijd even zichtbaar. De beschrijving van de evaluatie op het rapport en/of de vermelding van criteria tonen aan dat het team heeft nagedacht over de evaluatie van het leergebied en verhoogt de duidelijkheid naar ouders toe. De lees- en AVI-lijn en het rapport rond vaardigheden en attitudes geven extra-informatie rond bepaalde taalvaardigheden. Sterk punt is dat rapporten door de leerkrachten apart met de leerlingen worden besproken wat extraleerkansen biedt. Luistertoets, leestoets, dictee, ... worden aangevuld met andere taaltaken waarbij criteria of doelen, bijvoorbeeld via een kijkwijzer, zijn aangegeven. Ook de leerlingen kennen de criteria wanneer ze bijvoorbeeld een schrijf- of spreekopdracht aanvaarden of zelf evalueren. Het betrekken van de kinderen bij de evaluatie komt vaak voor en is goed uitgebouwd. Binnen de lagere afdeling worden ook gestandaardiseerde toetsen vanuit het LVS en de koepel gebruikt. De analyse en de consequenties op groepsniveau kunnen nog nadrukkelijker op het oog gehouden worden. Daarnaast neemt de school ook deel aan schooloverstijgende wedstrijden rond creatief schrijven. In sommige groepen worden basisleerstof en uitbreidingsleerstof met behulp van het leerplan onderscheiden en afzonderlijk beoordeeld.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

De leerkrachten krijgen een zicht op het taalvaardigheidsniveau via het jaarrapport, de gedigitaliseerde gegevens uit het leerlingvolgsysteem (lezen, spelling) en de overgangsgesprekken. Indien het onderwijsleerpakket niet is afgewerkt wordt het overblijvende stuk doorgegeven aan de vervolgleerkracht om breuken in de doorgaande ontwikkeling te vermijden. Er bevinden zich ondersteunende referentiekaarten op de bank en er wordt gewerkt met niveaugroepen voor taal. Extra-zorg is mogelijk dankzij de inzet van zorgleerkrachten waarbij het vaak de klastitularis is die de zorgvragen opneemt in de werking terwijl de zorgleerkracht de reguliere werking overneemt. Spellingsafspraken (spellingsmapje, woordenlijsten, ...) zijn vastgelegd en er wordt gewerkt met niveaus voor spelling. De lagere afdeling gebruikt naast het tutorlezen en het partnerlezen met heterogene duo's een apart pakket in het vierde leerjaar om de leessnelheid van de tragere lezers te verhogen. Er is ook een remediërspakket voor kinderen met lees- schrijf- en spellingsproblemen

in gebruik. Voor een aantal kinderen wordt gewerkt met sticordimaatregelen.

Professionalisering De aanwezige knowhow uit de NT2-gokwerking wordt nog steeds aangewend. Het team heeft een traject rond taal doorlopen dat aanleiding heeft gegeven tot concrete initiatieven en er is een werkgroep taal actief die in het verleden materiaal heeft aangeleverd ter ondersteuning van gedichtendag. Niettegenstaande er concrete resultaten zijn is de doelgerichtheid en de systematiek van het doorlopen traject niet altijd even transparant. De tegenvallende resultaten voor spelling hebben aanleiding gegeven tot het gebruik van een spellingmap en er zijn contacten gepland met de uitgeverij.

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De lagere afdeling streeft de eindtermen voor muzische vorming in onvoldoende mate na. De lagere afdeling hanteert geen richtinggevend referentiekader ten aanzien van het aanbod of de aanpak. Het leergebied kreeg weinig aandacht op teamniveau. Er zijn grote interindividuele verschillen op vlak van tijdsinvestering en planning. Ook de mate waarin gewerkt wordt conform de visie is verschillend van leerkracht tot leerkracht. Sommige domeinen (beeld bijvoorbeeld) krijgen veel aandacht terwijl andere (beweging) relatief weinig voorkomen. Het leergebied muzische vorming heeft weinig betekenis voor het zorgverhaal.

Curriculum	De lagere afdeling beschikt niet over een referentiekader die de praktijk stuurt.
Onderwijsaanbod	Eindtermen en leerplandoelen hebben bij velen nog een te geringe impact.
<i>Referentiekader</i>	Verder zijn er soms aparte onderwijsleerpakketten in gebruik (bijvoorbeeld voor muziek) die de leerkrachten als bronnenmateriaal benutten.
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	Op vlak van planning zijn grote interindividuele verschillen merkbaar. Sommige leerkrachten hebben een jaarplan anderen niet, soms wordt verwezen naar het paralleloverleg als betekenisvol voor de planning van muzische activiteiten, soms niet. Er zijn belangrijke interindividuele verschillen in de tijdsinvestering voor dit leergebied. Soms is het aantal geplande lestijden te gering, komt het te vervallen of vervangen door zorg of hoekenwerk. Het komt meermaals aan bod in andere leergebieden. Zo zijn er geslaagde voorbeelden van de koppeling tussen het leergebied wereldoriëntatie en het leergebied muzische vorming. Volgens de planningsdocumenten duren sommige activiteiten wel heel lang.
<i>Actief leren</i>	Bovendien staan de muzische activiteiten in sommige planningsdocumenten uiterst summier vermeld. Het soort doelen en de mate waarin ze vermeld worden verschilt aanzienlijk.

Alle domeinen komen aan bod maar er is een onevenwicht bij sommigen in de aandacht voor de diverse muzische talen. Globaal genomen is er een sterke accentuering van beeld. Dit is het meest voorkomende domein in vermelde activiteiten, hoekenwerk, evaluatiedocumenten, ... Zowel twee- als driedimensionele voorstellingen bij beeld komen voor: zelfportret maken, vogelnestkastje bouwen, windmolen maken, figuurzagen, ... Bij muziek gaat het veelal om het aanleren van een lied (juist zingen en plezier beleven aan) en het gebruik van muziekinstrumenten. Andere voorbeelden zijn: dj spelen, zelf een raplied maken of een videoclip uitwerken passend bij een lied. Speels omgaan met taal en dramatische werkvormen zoals gedicht voordragen, schimmenspel, mimespel, luisterspel komen eveneens aan bod. Ook gedichtendag krijgt ruim aandacht. Er zijn bewegingsmomenten maar beweging als expressieve uitingvorm is eerder zeldzaam. Sterk punt van de school is het gebruik van ICT-middelen om zich ook muzisch te uiten: affiche maken, film maken, micro en versterker, foto inkleuren met paint, ...

Een brede invulling per domein is hiermee nog niet gegarandeerd. Wel zijn er voorbeelden van goede praktijk zoals het nakijken van een diversiteit aan technieken per domein.

De mate waarin de leerkrachten de visie kennen én implementeren, varieert van leerkracht tot leerkracht. De gemeenschappelijke lijn is: kinderen dienen plezier te beleven aan muzisch creëren en verschillende domeinen van het leergebied dienen aan bod te komen. Zowel leerkrachtgestuurde als meer creatieve opdrachten komen voor. Zo kan het gaan om inkleuren, verhaal naspelen, ritmes natikken, versieren, ... maar evengoed om het experimenteren met aangeboden materialen (bijvoorbeeld muziekinstrumenten). Wanneer het beeldend werk opgenomen is in hoeken- of contractwerk wordt vaak gewerkt met sturende stappenplannen. Uit de klasobservaties tijdens de doorlichtingsweek blijkt dat het team in staat is om een brede en creatieve aanpak te realiseren wat niet altijd even duidelijk tot uiting komt uit de documentanalyse en de gesprekken. Sommige leerkrachten geven aan dat naast het creëren het beschouwen nog iets meer op de voorgrond kan komen. Toch zijn er ook heel wat geslaagde voorbeelden zoals een leerwandeling rond kunst in de schoolomgeving, een museumbezoek of toneelbezoek, ... en biedt het digibord heel wat kansen. Het gebeurt ook dat een kunstenaar uitgenodigd wordt, dat tentoonstellingen van de kinderen bezocht worden door andere klassen, ... waardoor de kunst ook de school binnenkomt.

De geïntegreerde benadering waarbij leergebieden en –domeinen op elkaar betrokken worden, is sterk in de lagere afdeling. Het gaat om expliciete linken met andere leergebieden zoals wereldoriëntatie, Nederlands, ICT, Frans, ... Zo stellen de leerlingen een boek voor aan de hand van een bewerkte, kartonnen doos, dramatiseren ze een dialoog uit de les Frans, spelen ze een rollenspel over een gebeurtenis uit de geschiedenis, ... Kunst kan ook een WO-thema zijn en het muzische heeft ook soms een aandeel in de doorschuifronde en het hoekenwerk. Domeindoorbrekend werken komt ook voor: vrij schilderen wat een gedicht oproept, dramatiseren van de tekst van een lied, een dier uitbeelden tegen de achtergrond van een landschap weergegeven via het digibord, ...

De leerlingen zijn actief bij en betrokken op het vormgeven. Soms zijn er ook bewegingstussendoortjes maar hier ligt het accent meer op het verhogen van de concentratie dan op het creatief bewegen.

Materieel beheer

Uitrusting

Ontwikkelingsmaterialen

Leermiddelen

De materiële uitrusting voldoet. Zo zijn er verschillende beeld dragers en materialen om te tekenen, te schilderen, ... beschikbaar voor de kinderen. Er is een ruime verscheidenheid aan muziekinstrumenten (onder meer in de leraarszaal). Verder zijn ook kamishibai, poppenhoek, poppenkast, ... aanwezig. Het veelvuldig gebruik van nieuwe media ook bij het vormgeven en beschouwen is opvallend.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Kindvolgsysteem

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

De evaluatie verloopt kwaliteitsvol. Evaluatie gebeurt vaak ook met en door de kinderen. Het gaat meestal om een cijferrapport maar op het bijhorende informatieblad staat vrij uitvoerig beschreven wat precies geëvalueerd werd en er zijn ook criteria opgegeven: improvisatie, durf, techniek, creativiteit, uitzicht, ... Soms is er een kijkwijzer/correctiesleutel in gebruik met een puntenverdeling. Ook in de evaluatie zijn sommige domeinen (beeld en muziek) meer aanwezig dan andere. Bij overgangsgesprekken kunnen leerkrachten aangeven of een leerling heel creatief is. Het houden van tafeltentoonstellingen is een andere vorm. Voorlopig maakt het muzische nog geen deel uit van het leerlingvolgsysteem en komt dan ook minder aan bod op kindoverleg.

Begeleiding	Via het rapport en de overgangsgesprekken krijgen leerkrachten een
Leerbegeleiding	(fragmentarisch) beeld van de kinderen.
<i>Beeldvorming</i>	Er is aandacht voor aanmoediging en bevestiging ook bij muzische activiteiten
<i>Zorg</i>	zodat de kinderen zich durven uiten en zich gewaardeerd voelen in hun uiting. Het wordt ook gezien als een belangrijk onderdeel van talentontwikkeling in de brede zin van het woord. Wie sterk is kan stralen en wie faalangstig is, wordt aangemoedigd. Om dit te bereiken zou het muzische ontwikkelingsdomein sterker op de voorgrond mogen treden binnen het leerlingvolgsysteem en op het kindoverleg zodat de focus niet te sterk op ‘het tekort’ komt te liggen.
Professionalisering	De ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het gewoon basisonderwijs dateren van 1997. Behalve een korte introductie en een samenwerking met de academie heeft een grondige aanpak van dit leergebied lang op zich laten wachten en een versnelde invoering is noodzakelijk. Momenteel heeft de school initiatief genomen om activiteiten per domein te inventariseren om zo een zicht te krijgen op de brede werking op schoolniveau. Het idee leeft om een ‘muzowerkgroep’ op te starten vergelijkbaar met de werkgroepen voor andere leergebieden waarbij ook de visie een centrale plek krijgt en de directeur zijn klasbezoeken koppelt aan dit thema. Dit zou moeten aanleiding geven tot schoolafspraken die momenteel ontbreken.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde ‘hygiëne, veiligheid en woonbaarheid’?

De preventie-adviseur is betrokken bij haar opdracht en realiseert binnen de haar toegemeten tijd een dynamisch welzijnsbeleid. Er is een goede samenwerking met de directeur. De refterverantwoordelijke werkt nauwgezet en de onderhoudsman levert kwaliteitsvol werk. De vlugge interventies en de algemene netheid op school zijn opvallend positieve punten.

Er zijn evenwel nog een aantal verbeterpunten. Zo kan de medeverantwoordelijkheid van het gehele schoolteam ten aanzien van het welzijnsbeleid nog verder toenemen. De school beschikt nog niet over een milieumelding. De vloer van de turnzaal dient te worden aangepakt en er is nog niet overal dubbele beglazing. Het afschermen van kapstokken en het zichtbaar maken van drempels bij het betreden van sommige klassen kan de veiligheid verder doen toenemen. De hoogte van balustrade en trapleuningen vormen een aandachtspunt.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja

• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Bij deskundigheidsbevordering wordt vooral gedacht aan nascholingen op team-, groeps- en individueel niveau. Het nascholingsplan bestaat uit een oplistings van individuele en teamgerichte nascholingen. De school beschikt over prioriteiten en de pedagogische studiedagen staan in functie van de gekozen prioriteiten. De individuele nascholingen staan of in functie van een prioriteit of van individuele ontwikkeling. Leerkrachten worden ook aangemoedigd om nascholingen te volgen die verband houden met de prioriteiten. Om talentontwikkeling te accentueren wil het schoolteam werken rond 'meervoudige intelligentie'. Dit betekent onder meer het maandelijks centraal stellen van een intelligentie en het ontwikkelen van 'knapzakken' in de kleuterafdeling.
- Ondersteuning** Beginnende leerkrachten worden ondersteund door een mentor. Daarnaast zijn de zorgcoördinator en de directeur aanspreekbaar voor extra-hulp. Het intense overleg tussen parallelleerkrachten is een belangrijke hulpbron waardoor nieuwe collega's op een natuurlijke wijze geïntroduceerd worden in de school- en klaswerking. Verder krijgen de nieuwe collega's ook een onthaalbrochure om zich te oriënteren op hun nieuwe job.
- Er is ruimte voor het volgen van nascholingen. De mate waarin leerkrachten van de lagere afdeling hiervan gebruik maken verschilt.
- Doorstroming van de opgedane kennis en ervaringen gebeurt via personeelsvergaderingen. Sommige leerkrachten hebben via langdurige opleidingen speciale expertise opgebouwd waardoor ze bijvoorbeeld een certificering hebben voor én kleuter én lager onderwijs of voor buitengewoon onderwijs. De directeur heeft een aantal langdurige opleidingen gevolgd.
- Sterktes van bepaalde collega's worden gebruikt bijvoorbeeld bij klasdoorbrekende initiatieven. Het is ook al voorgevallen dat rond muziek, tuin, hoekenwerk, digiborden, ... collega's bij elkaar zijn gaan observeren. Opvallend voor de school is de 'open' houding ten aanzien van collega's die de eigen klas mogen binnentreden. Zo is in het verleden ook al eens een wisseldag georganiseerd.
- Na een algemeen meer organisatorisch gedeelte splitsen de leerkrachten zich tijdens de personeelsvergadering op per niveau om meer inhoudelijke thema's te bespreken: het evalueren van een onderwijsleerpakket, het doornemen van een leerplan, ...
- Het parallelle overleg is een sterk punt omdat het kansen biedt om al samenwerkend te leren van elkaar door samen te plannen en te evalueren. Coaching gericht op het versterken van leerkrachtvaardigheden is nog geen verworvenheid.
- De school beschikt over een aantal naslagwerken die vooral gericht zijn op zorgverbredend werken of die kunnen gebruikt worden om meteen met de kinderen aan de slag te gaan. Meer algemene pedagogisch-didactische naslagwerken zijn er amper. Dit materiaal wordt ook niet vaak geconsulteerd door de leerkrachten. Er is een oplistings gemaakt van aanwezige tijdschriften op school.
- Doeltreffendheid** Het parallelle overleg bevordert ongetwijfeld de aanwezige professionaliteit. Personeelsvergaderingen, nascholingen, werkgroepen, ICT-coördinator, ... zorgen

ervoor dat de leerkrachten oog hebben voor bepaalde zaken en dingen uitproberen. Na verloop van tijd werpt dit vruchten af doordat leerkrachten dit geleidelijk gaan integreren in hun praktijk. Dit is zichtbaar op vlak van ICT-gebruik, methodieken voor taalvaardigheidsonderwijs, gebruik van het nieuwe planningsdocument voor de kleuterschool, ... De klasbezoeken door de directeur, bijvoorbeeld naar aanleiding van een begeleiding rond taalvaardigheid in de kleuterschool, werken stimulerend.

Ontwikkeling Het team en de individuele teamleden vertonen een open houding naar vernieuwingen. De klasdeuren staan open voor elkaar en ideeën, ook kritische, kunnen geformuleerd worden. De knowhow van teamleden rond bepaalde terreinen (muziek, wereldoriëntatie, ...) wordt gebruikt om collega's te enthousiasmeren.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De schooleigen zorgvisie in het schoolwerkplan legt klemtonen op het inspelen op de diversiteit van kinderen, de klastitularis als spilfiguur en het gebruiken van verschillende zorgniveaus. De school beschikt over een oplijsting van kinderen die specifieke zorgvragen stellen en hier al dan niet externe ondersteuning voor krijgen. De doelgerichtheid kan beter. Werkbare doelen rond zorg op school-, klas- of leerlingniveau ontbreken of zijn eerder verantwoordingsgericht geformuleerd (leerplandoelen op zorgfiche bijvoorbeeld). Een meer systematische en doelgerichte planning ten aanzien van zorgvragen is mogelijk.

Ondersteuning Momenteel beschikt de school over heel wat zorguren. Behalve aan overleg komen deze uren grotendeels ten goede aan de begeleiding van de kinderen. In het recente verleden waren er heel wat wissels voor de functie van zorgcoördinator. Het werk van de huidige zorgcoördinator wordt door de teamleden gewaardeerd. Er zijn diverse vormen van zorgoverleg voorzien: MDO of zorgoverleg, zorgteam, wekelijks overleg zorgcoördinator-directeur, personeelsvergadering, overgangsgesprekken, ... Er is een digitaal leerlingvolgsysteem waar gegevens uit observaties, toetsen of testen worden bijgehouden evenals de verslaglegging uit verschillende vormen van zorgoverleg. De zorgfiche ter voorbereiding van de zorgverbredende activiteiten en het voorbereidingsblad voor het MDO of het zorgoverleg (zonder CLB) stimuleren de reflectie. Sommige aspecten kunnen beter worden uitgeschreven zoals de zorgvraag, de te realiseren doelstellingen, ... en andere, zoals de ondernomen stappen in de klas, zijn positief. Doordat het meestal de klastitularis is die met de zorgleerlingen werkt en hij/zij via de zorgfiche de voorbereiding op zich neemt voor de zorgactiviteiten, blijft de titularis de eerste verantwoordelijke. Ter versterking van de preventie lopen er heel wat acties op school. Om de drempel tussen de niveaus te verlagen zijn er momenten waarop de oudste kleuters en de leerlingen van het eerste leerjaar samenwerken en is er een beurs waarbij leerkrachten en leerlingen uit secundair onderwijs hun ervaringen meedelen om zo de kinderen te helpen bij hun oriëntatie naar het secundair onderwijs. Er zijn ook opvallend veel klasdoorbrekende activiteiten binnen en overheen de niveaus: tutorlezen, voorlezen aan kleuters, poppenspel, gezelschapsspelen, ... De preventieve werking is sterk uitgebouwd. De kinderen krijgen een verscheidenheid aan werk- en groeperingsvormen aangeboden. Het hoeken- of contractwerk heeft breed ingang gevonden in de school maar heel wat leerkrachten zien de meerwaarde vooral in functie van het welzijn van de

kinderen, het verhogen van de zelfstandigheid (leren plannen bijvoorbeeld) of het stimuleren van de sociale vaardigheden en minder als differentiatiekans. De school versterkt de communicatie en de samenwerking met ouders door het plannen van huisbezoeken, het persoonlijke onthaal door de directeur van nieuwe kleuters, het krantje en heenenweerschriftje in de kleuterschool, de agenda, klasblogs, ... Ouders worden aangemoedigd om hun kinderen tijdig te brengen en er zijn pictogrammen in gebruik voor anderstalige ouders. Andere op preventie gerichte acties zijn de actieve leerlingenraad, de individuele gesprekken met de kinderen over hun rapport, de naschoolse activiteiten, de speelkoffers op de speelplaats en de leerkrachten die de leerlingen op actieve wijze animeren tijdens de speeltijd.

Dankzij de zorgleerkrachten kan de klastitularis een kleinere groep begeleiden die moeilijkheden heeft, kan er gewerkt worden met niveaugroepen wiskunde, lezen of spelling, kunnen activiteiten als hoekenwerk, doorschuifronde, ... intenser begeleid worden, kan gewerkt worden met een methodiek voor het versnellen van het lezen in het vierde leerjaar, ... Het gaat meestal over groepsondersteunende activiteiten welke klasintern of klasextern aangeboden worden. Ook de acties rond (schrijf-)motoriek onder impuls van de bijzondere leerkrachten lichamelijke opvoeding verdienen waardering. De verhoogde zorg is dan ook nauw verbonden met de aanwezigheid van de zorgleerkracht. Het team maakt gebruik van remediëringspakketten, voor ernstige zorgvragen zijn er sticordimaatregelen die worden doorgegeven en een aantal kinderen krijgen externe begeleiding. De ondersteuning van het CLB zou volgens heel wat teamleden beter kunnen.

Doeltreffendheid Doordat nog weinig gewerkt wordt met concrete doelen op leerling-, groeps- en schoolniveau is de evaluatie ook moeilijker te beoordelen. De verschillende vormen van zorgoverleg en het verder observeren, toetsen en testen geven wel een globaal beeld op mogelijke evoluties. De betrokkenheid van de gymleerkrachten bij zorgbesprekingen is een pluspunt. De degelijke uitbouw van het preventieve luik en de snelle interventies zijn kenmerkend voor de school terwijl de doelgerichte, systematische uitwerking van zorgvragen aan belang kan winnen.

Ontwikkeling Het zorgbeleid en de zorgwerking zijn in voortdurende ontwikkeling en worden geregeld besproken. In het verleden was het GOK/SES-plan richtinggevend voor acties. De werking valt niet stil en er zijn nieuwe thema's waaraan gewerkt wordt: meervoudige intelligentie, het project muzische vaardigheden ter ondersteuning van de sociale ontwikkeling in de kleuterschool, hoogbegaafdheid, ... Het verzekeren van de continuïteit op vlak van zorgcoördinator zou de langetermijnplanning ten goede komen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Besluitvorming, Deliberatie, GOK- en zorgbeleid, Kwaliteitszorg, Leiderschap, Talenbeleid, Visieontwikkeling	Op de school overheerst een democratisch leiderschap. Het team heeft inspraak en veranderingen komen vaak van onderuit waardoor ze ook meer gedragen zijn. Hoewel deze bottom-up-werking het meest voorkomt, is de directeur bereid en in staat om knopen door te hakken of mensen aan te spreken bij problemen. Hij blijft oog hebben voor het welzijn van alle schoolparticipanten. Zo staat hij erop om zelf de kinderen een verjaardagskaart te overhandigen. Hij heeft vaak overleg met de zorgcoördinator en probeert ook anderen bij het beleid te betrekken. Momenteel werken verschillende teamleden mee aan het schoolwerkplan. Structuren die hij hiervoor creëerde zijn onder meer het pedagogisch team en de werkgroepen.
---	--

Het schoollogo en het woordenveld zijn sprekend voor de visie van de school. De leerkrachten werden betrokken bij het opstellen van het pedagogisch project én dragen het.

Op school zijn er verschillende vormen van overleg geïnstalleerd: personeelsvergadering, werkgroepen, overleg tussen parallelgroepen, pedagogisch team met afgevaardigden van elke leeftijdsgroep, zorgteam en zorgoverleg, overleg tussen zorgcoördinator en directeur, ... Het precieze streefdoel van al deze overlevormen is niet altijd even duidelijk. Niettegenstaande de directeur de eindverantwoordelijkheid opneemt, worden de meeste beslissingen in onderling overleg genomen. Hiertoe dienen vooral de maandelijkse personeelsvergaderingen. Er is voorzien in agenda, verslag en opvolging. De werkgroepen brengen er verslag uit over hun werking. De dienstmededelingen naar het personeel bevorderen de informatiedoorstroming. Het paralleloverleg is zeer functioneel om de week te plannen, overleg te hebben rond gedrag leerlingen, hoekenwerk te bespreken, enz.

Alhoewel er een aantal positieve acties lopen met betrekking tot kwaliteitszorg, valt hier nog winst te boeken. Er is nog geen visie op kwaliteitszorg en over de procedures en instrumenten om de eigen kwaliteit te bewaken en te bevorderen zijn nog geen afspraken. Output, in de brede zin van het woord, wordt nog onvoldoende geanalyseerd en aangewend ten dienste van schoolontwikkeling. Er zijn vrij veel prioriteiten die niet altijd even gekend en concreet zijn voor alle teamleden: wat willen we precies beogen tegen wanneer? Prioriteiten kunnen op diverse wijzen ontstaan en er is geen procedure om op een doelgerichte en systematische wijze tot selectie, keuze, uitwerking en evaluatie ervan te komen. De meer open benadering van de directeur stimuleert het team om initiatieven te nemen en hun sterktes in te zetten. De directeur voert occasionele en gerichte klasbezoeken uit (onder meer in de kleuterafdeling) en biedt een motiverende feedback. De teamleden weten de motiverende bezoeken en tips te waarderen. De functioneringsgesprekken geven aanleiding tot een schriftelijke neerslag met sterke punten en werkpunten. De laatste tijd is de directeur hier minder aan toegekomen.

De school heeft nog geen uitgeschreven visie rond talenbeleid. In de praktijk houdt ze rekening met de taalheterogeniteit van de kinderen. Vooral de mondelinge en schriftelijke communicatie, de spreekdurf en de herkenning van moderne vreemde talen met bijhorende culturen worden nagestreefd. Alle

leerkrachten spreken een verzorgd Standaardnederlands.

Het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school is gebaseerd op de oppervlakkige analyse van beperkte data. De school heeft een onvolledig beeld van de noden van alle leerlingen.

De school heeft een veeleer beperkte visie over de wijze waarop ze haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. De vooropgestelde doelen zijn weinig operationeel geformuleerd en de acties sluiten beperkt aan bij de noden van de leerlingen.

De schoolorganisatie faciliteert in toenemende mate het bereiken van de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

De acties (op leerling-, leerkrachten- en schoolniveau) die de school uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen.

De school heeft in beperkte mate zicht op de effecten van haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

De school heeft in haar professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden in functie van het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

Het inspectieteam deliberaert voor het leergebied muzische vorming in de lagere afdeling. Het schoolteam en de directeur zijn zich bewust van het feit dat de implementatie van het leerplan nog niet is aangepakt. Daarom is ondertussen al gestart met het inventariseren van de muzische activiteiten en wil het team komen tot afspraken rond de visie en het verzekeren van het aanbod. Het team is voldoende vernieuwingsbereid en in staat om veranderingen te realiseren.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het warme, intense contact met de kleuters.
- De sfeervolle en ontwikkelingsgerichte inrichting van de klassen.
- De betrokkenheid van parallelcollega's en kleuters bij de planning van de activiteiten.
- De brede en geïntegreerde benadering van de leergebieden.
- De motiverende en ontwikkelingsstimulerende activiteiten conform de visie van de leerplannen.
- De aandacht voor schrijfmotoriek en beweging in de kleuterafdeling.
- De verticale samenhang voor het leergebied Nederlands in de lagere afdeling.
- Het aandeel aan actief en creatief taalgebruik.
- De aanpak van het leesonderwijs en de aandacht voor schrijfmotoriek.
- De aansluiting van de lagere afdeling op de kleuterafdeling met betrekking tot de aanpak van het taalonderwijs.
- De evaluatie waarbij ook de leerlingen betrokken worden en het beschrijven of vermelden van criteria voor minder meetbare vaardigheden en attitudes.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De betekenis die het paralleloverleg heeft voor de samenwerking maar ook voor het leren van en met elkaar.
- De vernieuwingsbereidheid van het team en de open houding ten aanzien van collega's die de klassen kunnen betreden.
- De structurering van de zorgwerking door afspraken rond overleg, instrumenten en procedures.
- De preventieve benadering en de eerstelijnszorg binnen de zorgwerking.
- De betrokkenheid en communicatie met de ouders.

Wat betreft het algemeen beleid

- De democratische besluitvorming en de bottom-up benadering van veranderingsprocessen.
- De diverse vormen van overleg waardoor het team zich ook verantwoordelijk voelt voor de school als geheel.
- De open, stimulerende houding van de directeur om in verantwoordelijkheid initiatieven te ontwikkelen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuterafdeling kan de doelstellingen in de planningsdocumenten functioneler maken.
- De kleuterafdeling kan haar aanbod beter bewaken.
- De kleuterafdeling kan de evaluatie van het leergebied muzische vorming verder uitwerken.
- Een betere afstemming realiseren betreffende de interindividuele verschillen tussen leerkrachten op vlak van tijdsinvestering, planning, aanpak, ... voor muzische vorming.
- De brede aanpak van het leergebied muzische vorming kan beter bewaakt worden.
- De muzische ontwikkeling kan een centralere plaats krijgen in het zorgverhaal.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Een meer transparante, doelgerichte en systematische aanpak van de zorgwerking op school-, klas- en kindniveau kan worden voorzien.
- De evaluatie van de zorgwerking kan grondiger.

Wat betreft het algemeen beleid

- De school kan op een meer systematische wijze vernieuwingen selecteren, plannen, uitvoeren en evalueren.

- Het onderzoeken van de eigen kwaliteit (onder meer via output) kan grondiger.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de lagere afdeling het leerplan muzische vorming versneld implementeren en zo inspanningen leveren om de muzische werking af te stemmen op het bereiken van de eindtermen.
- In alle klassen van de lagere afdeling voldoende lestijden muzische vorming voorzien.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs, het lager onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan Devos de inspecteur-verslaggever	JOOST VANNESTE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	